

ВІДЗИВ

**офіційного опонента Юрчишин Галини Миколаївни
на дисертаційну роботу Савчука Андрія Івановича
«Архітектурно-планувальні вирішення дерев'яних рекреаційних
об'єктів Карпатського регіону»,
що подається на здобуття наукового ступеня кандидата архітектури
за спеціальністю 18.00.02 – «Архітектура будівель та споруд»**

Актуальність теми. Рекреаційний потенціал Карпатського регіону, високо оцінений провідними українськими й зарубіжними вченими, безпосередньо пов'язаний із дерев'яною архітектурою, яка зазнає суттєвих змін у часі. Нові соціально-економічні умови розвитку рекреаційної галузі Карпатського регіону, трансформація колективних і ринкових форм власності й систем господарювання; інтенсифікація будівництва рекреаційних об'єктів із дерева, недостатня обґрунтованість архітектурних вирішень дерев'яних рекреаційних об'єктів і незадовільний рівень розробки науково-методичної бази їх розвитку; потреби комплексного розкриття питань сучасної дерев'яної архітектури Карпатського регіону, оновлення підходів до організації рекреаційних об'єктів у плані трансформації будівельних і естетичних традицій архітектури попередніх періодів обумовили актуальність дисертаційної роботи.

Наукова новизна дисертації полягає в тому, що вперше комплексно досліджено особливості функціонально-планувальних вирішень дерев'яних рекреаційних об'єктів у Карпатському регіоні; на основі порівняльного аналізу й оцінки архітектурно-планувальних особливостей рекреаційних об'єктів з дерева, які споруджені в різних історичних періодах, виявлено тенденції їх трансформації й розвитку. Дисертантом удосконалено методи інвентаризації архітектурно-планувальних вирішень сучасної й історичної дерев'яної рекреаційної архітектури; досліджено стан дерев'яної відпочинкової архітектури та рекреаційної галузі в гірських районах Карпат, виявлено особливості архітектурно-планувальних вирішень дерев'яних рекреаційних об'єктів у Карпатському регіоні України та здійснено їх

класифікацію, обґрунтовано напрями подальшого розвитку, способи збереження й трансформації традицій рекреаційної архітектури.

Практична цінність одержаних результатів. Практична значимість дисертації визначається впровадженням її результатів у прикладних наукових працях і міждисциплінарних дослідженнях. Розроблені в дисертації положення становлять практичну основу для вдосконалення й розвитку архітектурно-планувальної організації дерев'яних рекреаційних об'єктів Карпатського регіону, що сприятиме підвищенню соціально-економічної й екологічної ефективності проектних рішень. Дані дослідження дозволяють вирішити проблему збереження та розвитку традицій і надбань локальних шкіл народного дерев'яного будівництва при проектуванні й спорудженні нових рекреаційних об'єктів у Карпатському регіоні.

Значимість отриманих результатів. Автор отримав результати, які слід класифікувати як важливі та нові положення щодо виявлення особливостей архітектурно-планувальних вирішень дерев'яних рекреаційних об'єктів у Карпатському регіоні України, зокрема:

- здійснена класифікація архітектурно-планувальних вирішень дерев'яних рекреаційних об'єктів й обґрунтування напрямів подальшого розвитку, способів збереження й трансформації традицій рекреаційної архітектури в регіоні;
- встановлено функціонально-планувальні, композиційні та конструктивні особливості нової дерев'яної рекреаційної архітектури регіону, здійснено порівняння архітектурно-планувальних вирішень у сучасній та історичній дерев'яній рекреаційній архітектурі Карпатського регіону, визначено тенденції змін;
- удосконалено методи інвентаризації архітектурно-планувальних вирішень сучасної й історичної дерев'яної рекреаційної архітектури, розроблено власний методичний інструментарій дослідження архітектурно-планувальних вирішень дерев'яних рекреаційних об'єктів;

– визначено шляхи покращення архітектурно-планувальних вирішень та способи збереження традицій у дерев'яній рекреаційній архітектурі Карпатського регіону, розроблено комплекс практичних рекомендацій врегулювання й розвитку архітектурно-планувальних вирішень.

Структура роботи чітка, п'ять розділів логічно і послідовно розкривають суть дослідження.

Перший розділ **«Досвід рекреаційного дерев'яного будівництва та дослідженість проблеми»** конкретизує на основі проведеного аналізу стан дерев'яної рекреаційної архітектури в Карпатському регіоні України, обґрунтовує основи категоріально-понятійного апарату. Вивчення світового досвіду дерев'яного рекреаційного будівництва в гірських районах здійснено на прикладі країн Польщі, Словаччини, Румунії, Чехії, Австрії та Швейцарії, за трьома основними критеріями: функціонально-планувальні вирішення, архітектурно-композиційні характеристики та інженерно-конструктивні особливості. Виявлені закономірності й тенденції, які склалися в дерев'яній рекреаційній архітектурі, підтверджують розвиток дерев'яної архітектури в контексті регіональних традицій, із застосуванням новітніх технологій.

Другий розділ **«Методи дослідження сучасної дерев'яної архітектури»** обґрунтовує загальнонаукові й спеціальні методи дослідження дерев'яної рекреаційної архітектури, формулює й узгоджує емпіричну базу. Увагу акцентовано на пошуку ефективного методичного інструментарію. Здійснюючи огляд в історичному контексті, зроблена спроба врахування проблем, компонентів і невідповідностей у рекреаційній сфері, виділення головного й суттєвого. Визначення зв'язків між умовами та властивостями здійснено з використанням системного підходу та багатофакторного аналізу.

Для встановлення закономірностей і специфіки архітектурно-планувальних вирішень у процесі дослідження вибраних об'єктів за основу взято аналогію, аналіз і синтез, порівняння й узагальнення. Дослідженню конкретних процесів, явищ, класифікації та опису результатів, впровадженню їх у практичну діяльність сприяли збір і групування фактів, розробка й

перевірка гіпотез, а також оцінка процесів. Дисертанту вдалося чітко класифікувати і структурувати чинники, від яких залежить розвиток рекреаційного дерев'яного будівництва в регіоні, розкрити можливості використання зарубіжного досвіду спорудження відпочинкових будівель у сучасних реаліях Карпатського регіону України.

Третій розділ **«Історія розвитку дерев'яних рекреаційних об'єктів у Карпатському регіоні»** розкриває історичні періоди становлення й розвитку дерев'яної рекреаційної архітектури в Карпатському регіоні, аналізує стильові особливості будівель, здійснює їх функціонально-планувальну класифікацію та актуалізовує архітектурно-етнографічне районування в історичному контексті. Проблематика визначення історичних аспектів становлення та розбудови рекреаційної галузі Карпатського регіону проаналізована в певній послідовності: на першому етапі досліджено передумови формування й розвитку рекреаційної галузі, класифіковано їх на соціокультурні, політико-економічні та природно-кліматичні; другим етапом став аналіз стильових особливостей дерев'яної відпочинкової архітектури XIX – першої третини XX ст.; третій етап (найменш досліджений), який охоплює другу половину XX ст. (радянський період), характеризується розривом культурних зв'язків Галичини із Західною Європою та фактичною її ізоляцією від зовнішніх впливів. Виявлено головні стильові характеристики відпочинкових будівель та взаємозалежність їх від історичних періодів, політичної й соціально-економічної ситуації в регіоні.

Підсумовуючи історичні особливості становлення й розвитку рекреаційної архітектури Карпатського регіону сформульовано її генезу стилістики. Визначено п'ять головних стилістичних напрямів, які домінували від поч. XIX до кін. XX ст.: класицизм, історизм, модерн, функціоналізм, радянський регіоналізм.

Четвертий розділ **«Архітектурно-планувальні особливості нової дерев'яної рекреаційної архітектури»** визначає результат опрацювання зібраного й структурованого матеріалу про нові дерев'яні рекреаційні

об'єкти в Карпатському регіоні; на основі сформованих критеріїв оцінки розкриває специфіку архітектурних вирішень нових дерев'яних рекреаційних об'єктів та визначає тенденції їх розвитку.

Загалом рекреаційна архітектура Карпатського регіону перебуває на етапі відродження та інтерпретації сталих традицій, відбуваються процеси переосмислення архітектурних і культурних цінностей регіону, його специфіки. Важливим стає перехід від кількісних до якісних показників під час спорудження відпочинкових закладів.

П'ятий розділ «Тенденції, методичні вимоги та практичні рекомендації розвитку дерев'яної рекреаційної архітектури Карпатського регіону» виступає логічним завершенням дисертаційної роботи: сформульовано ряд методичних і практичних рекомендацій, а також окреслено шляхи розвитку, які повинні суттєво вплинути на покращення архітектурно-планувальної організації нових дерев'яних рекреаційних об'єктів Карпатського регіону; обґрунтовано архітектурно-планувальні вирішення нових відпочинкових об'єктів, способи й шляхи збереження та розвитку традицій дерев'яного будівництва; розроблено схему виділення перспективних територій Карпатського регіону для розвитку сучасної рекреаційної архітектури.

Висновки за результатами дослідження логічні та добре обґрунтовані.

Дисертаційна робота Савчука А.І., загалом будучи оцінена високо, не позбавлена й окремих недоліків і дискусійних питань:

1. Доцільно було б, аналізуючи сучасне рекреаційне будівництво з дерева, прослідкувати в роботі збереження (чи не збереження) історичної тяглості в архітектурі цієї сфери регіону, повніше розкрити контекст ідентичності.
2. Виявляючи особливості архітектурно-планувальних вирішень дерев'яних рекреаційних об'єктів, варто чіткіше окреслити відмінності цього будівництва етнографічних районів (Закарпаття, Гуцульщина, Буковина, Бойківщина) і дослідити, чи зберігаються

вони в архітектурі нового рекреаційного будівництва. Автор зібрав достатній емпіричний матеріал, який охоплює весь Карпатський регіон України, тож здійснити це було можливим і доцільним.

3. У дерев'яній архітектурі особливе значення має як архітектурна деталь (малі форми) художнє оздоблення елементів. Цьому питанню в роботі приділено недостатньо уваги і не наведено в авторефераті.

Висновок. Виконана Савчуком А.І. дисертаційна робота за темою «Архітектурно-планувальні вирішення дерев'яних рекреаційних об'єктів Карпатського регіону» є самостійною завершеною науковою працею, в якій сформульовано й вирішено важливу наукову та народногосподарську проблему – виявлення особливостей архітектурно-планувальних вирішень дерев'яних рекреаційних об'єктів у Карпатському регіоні України та їх класифікація, обґрунтування напрямів подальшого розвитку, способів збереження й трансформації традицій рекреаційної архітектури в регіоні. Результати роботи дозволяють сформулювати перспективні напрями в розвитку сучасної дерев'яної відпочинкової архітектури, а впровадження у практику сформульованих засад вдосконалення й розвитку архітектурно-планувальних вирішень дерев'яних рекреаційних об'єктів Карпатського регіону сприятиме підвищенню якості рекреаційного середовища.

Дисертаційна робота написана професійною науковою мовою і акуратно оформлена відповідно до вимог.

Основний зміст роботи достатньо повно відображений в 11-ти наукових працях, з яких: 7 статей у наукових фахових виданнях України; 1 стаття – у науково-періодичному виданні іншої держави, відповідно до міжнародного стандарту e-ISSN 2391-7725 | ISSN 1895-3247 та внесеного до наукометричних баз даних й індексованого в: ARIANTA, BazTech, BAZY BN, CEON, ICI Journals Master List, PBN; 3 публікації – матеріали і тези наукових конференцій. Усі публікації автора одноосібні.

Автореферат відповідає змісту дисертації.

Наукова і практична цінність роботи, а також новизна запропонованих рішень дають підстави вважати, що дисертаційне дослідження Савчука Андрія Івановича «Архітектурно-планувальні вирішення дерев'яних рекреаційних об'єктів Карпатського регіону» відповідає вимогам ВАК України, які пред'являються до дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата архітектури, а її автор Савчук А.І. заслуговує на присвоєння йому наукового ступеня кандидата архітектури за спеціальністю 18.00.02 – «Архітектура будівель та споруд».

Кандидат архітектури, професор,
професор кафедри дизайну,
директор Косівського інституту прикладного
та декоративного мистецтва
Львівської національної академії мистецтва

Г.М. Юрчишин

Підпис професора кафедри дизайну,
директора Косівського інституту прикладного
та декоративного мистецтва
Львівської національної академії мистецтв
Юрчишин Г.М. стверджую

Вчений секретар Ради
Косівського інституту прикладного
та декоративного мистецтва
Львівської національної академії мистецтв

Дутка В.В.

«16» березня 2020р.